

מתיקת הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי אליעזר האגער בעל ה'דמשק אליעזר' מויזניץ זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש האהבת ישראל מויזניץ זצוק"ל נסתלק ב' אלול (תש"ו)

בעת מלחמת העולם השנייה, הגיעו שני יהודים להיפרד מרבינו בעל הדמשק אליעזר מויזניץ זצוק"ל, וסיפרו שהם עומדים לחצות את הגבול להונגריה, והם רוצים להתברך מברכות קדשו, שיזכו להגיע למחוז חפצם לחיים ולשלום. לאחד מהם איחל רבינו שיעבור את כל המכשולים בשלום, ואילו לאיש השני בירך רבינו, שיעבור את כל הדרך בלי שום מכשול.

הראשון הבחין בהבדל המהותי בין שתי הברכות שביד אותם רבינו, והבין מזה, כי עבורו צפויים מכשולים רק שיזכה להינצל מהם, ולעומת זאת האיש השני יזכה לעבור את הגבול בלי שום מכשול כלל. ועל כן החליט להתלוות אל האיש השני, וללכת עמו בכל הדרך המסוכן.

הם מצאו גוי מבריא, שהעבירם את הגבול בתוך עגלה שהיה מכוסה כל כולו ב'קש'. והי בהגיעם למעבר הגבול, הכניס שוטר הגבול את ידו לעומק הקש, כדי למשש אם מסתתר שם משהו. והנה הגיעה ידו לראשו של היהודי הראשון. חיל ורעדה אחזוהו באותו רגע, בחוששו כי הנה הוא נתפס. אך בחסדי השם יתברך לא הרגיש השוטר בנוכחותו, והמשיך למשש את שאר הקש. וכך התקיים דברי רבינו בשלימות ממש, הראשון עבר את כל המכשולים בשלום, ולעומתו השני עבר את כל הדרך בלי שום פגע ומכשול כלל.

*

פעם נכנס יהודי לרבינו, וביקש להתייעץ ולקבל ברכה לרגל שידוך שהוא רוצה לעשות לבתו, עם בחור חשוך שנראה לו מתאים עד מאד. אמנם לגודל הפלא לא הסכים רבינו להצעה הזאת ואמר לו, הרי לבתך קוראים 'אסתר', ועבור אסתר מוכה 'מרדכי'. ואכן כעבור זמן קצר הציעו לו בחור נוסף בשם 'מרדכי', ודווקא השידוך הזה יצא לפועל למזל טוב, כמו שאמר לו רבינו מראש, ש'מרדכי' מוכה עבור בתו 'אסתר'.

*

שני אחים היו צורפי כסף זהבה בשותפות. פעם נאסרו באשמה שסחרו בכלי כסף ללא רישיון. בעד ערבון גדול הם שוחררו עד המשפט, ופחד גדול מילא לבם, כי היו צפויים למאסר של שנים רבות. הם נכנסו אל רבינו ותינו בפניו צרתם הגדולה. אמר להם רבינו, שישתדלו לדחות את המשפט, ואמנם לאחר מאמצים רבים הצליחו בכך. כאשר באו לבשר לרבינו שהמשפט נדחה, נענה רבינו ואמר, 'כיון דאידיחי אידיחי', ואכן כך היו, המשפט נדחה מפעם לפעם, עד שבוטל לגמרי.

המארח נדהם ונשתומם בשומעו דברי האורח: 'אני בעל החפץ חיים'

הגילוי שהרבי הקדוש זצוק"ל גילה לחברותא

עוד בחיי הרבי הקדוש מרן השפת אמת מגור זצוק"ל, לקח בנו - לימים מרן הרבי הקדוש האמרי אמת מגור זצוק"ל, את אחד מחשובי תושבי וחסידיו גור, הגאון רבי אברהם שוחט ז"ל, להיות לו חברותא בלימודיו. ואף לאחר שהרבי האמרי אמת כבר התחיל להנהיג את העדה לאחר הסתלקות אביו זצוק"ל, המשיך ללמוד עמו בחברותא.

לימים סיפר הגאון רבי אברהם שוחט סיפור מפליא: תמיד הייתי נוהג לבוא אל ביתו של הרבי וללמוד עמו, והייתי מביא עמי אוכל עבור ארוחת הצהריים, והייתי סועד את זה בשעת ההפסקה שעשינו באמצע הלימוד. ואף הרבי האמרי אמת, היה סועד אז את ארוחתו. והנה לפעמים נודמן שאני הבאתי לעצמי מביתי מאכלי חלב, ואילו הרבי סעד מאכלי בשר, והיה אז דרכו של הרבי להביא מפה מיוחדת ולהניחו על השולחן, כדי שיהיה היכר, ולא יבואו חלילה לאכול יחד זה מארוחתו של זה, כמו שנפסק בשולחן ערוך (י"ד סי' פח ס"ב).

אולם לגודל הפלא, לאחר הסתלקות אביו הרבי הקדוש השפת אמת זצוק"ל, כאשר רבינו האמרי אמת התחיל להנהיג את העדה הקדושה, הבחנתי שפתאום הפסיק הרבי להניח מפה בינינו לשם היכר, אפילו כאשר אני אכלתי מאכלי חלב ואילו הרבי אכל מאכלי בשר. הדבר היה תמוה מאד בעיני ושאלתי את הרבי על כך, למה אינו פורס עוד מפה לשם היכר. השיב לי הרבי הקדוש בקיצור נמוץ מאד, בשלושה מילים, הלא "אין מכירין"...

הרבי התכוון בזה, למה שמבואר בגמרא בדף היומי שלנו (חולין קז:), שרק כאשר שני האנשים האוכלים יחד מכירים זה את זה, אז צריכים לפרוס מפה ביניהם לשם היכר, אבל אם שני האנשים אינם מכירים זה את זה, אין צורך בפריסת מפה, כי אין חשש שיבוא זה לאכול מסעודתו של זה, מאחר שאינם מכירים זה את זה ומתביישים זה מזה. וכלשון הרמב"ם (הלכות מאכלות אסורות ט, כא), 'שני אכסנאין שאינם מכירין זה את זה, אוכלין על שולחן אחד, זה בשר בהמה זה גבינה, מפני שאין זה גס לבו בזה, כדי שיאכל עמו, וכן נפסק בשולחן ערוך (שם).

החברותא הבין היטב את התשובה, שעתה לאחר שהרבי עלה על כסא המלוכה, והוא 'חסיד' קיבלו עליו כרבו, בוודאי שוב 'אין גס לבו בזה', ואין שום חשש שיבוא לאכול מסעודתו, ולכן אין צורך בפריסת היכר ביניהם. אך הדבר היה לפלא גדול מאד בעינינו, מה שהרבי הקדוש העיד על עצמו, שאכן חל אצלו שינוי גדול ומהותי לאחר קבלת הנהגת העדה עליו, ומעתה הם בבחינת "אין מכירין". למרות שהם כבר למדו מקודם בחברותא, והם לומדים גם עתה בחברותא, בכל זאת מעתה אין לחברותא שום השגה ברבו הקדוש, ונחשב כ"אינו מכיר" כלל.

עוד מבואר כעין זה בגמרא בדף היומי שלנו (חולין קט:), 'כָּל דְּאִסְרָא לָן רַחֲמָנָא שְׂרָא לָן פְּנוּתִיה' - כל מה שהתורה הקדושה אסרה לנו, התירה לנו התורה איזה דבר כעין זה. ואמר על זה הרבי הקדוש רבי ישראל מרוז'ין זי"ע בדרך צחות, דלכאורה

היכן מצינו שהתורה התירה איזה סוג מלשינות ומסירה. רק הנה דרך הצדיקים להסתיר את צדקתם, ובכגון דא מותר להיות בבחינת 'מלשין ומוסר', ולגלות לפני הבריות גודל צדקתו ומעלתו של הצדיק.

ועל פי זה ביאר הרבי מרוז'ין מה שנאמר במלחמת מדין (במדבר לא, ג) 'החלצו מאתכם אנשים לצבא', ופירש רש"י, 'אנשים' - צדיקים. ולאחר מכן נאמר (שם פסוק ה), 'וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף חלוצי צבא', ויש להבין מהו הלשון 'וימסרו'. רק היות שהיו צריכים דווקא לשלוח את הצדיקים למלחמת מדין, וכי איזה צדיק יגיד על עצמו 'אני צדיק', ולכן 'וימסרו', שאר אנשים בישראל 'מסרו' והלשינו' עליהם, שהם צדיקים וראויים לצאת למלחמה.

אך בכל זאת כשזה נוגע לעניני הלכה למעשה ובפרט בהלכות סעודה, אזי צריך הצדיק לגלות בעצמו את מדרגותיו. וכמו שמצינו בסיפור זה, שהרבי הקדוש האמרי אמת גילה על עצמו שלאחר קבלת הנהגת העדה, השתנה לאיש אחר, ומעתה הוא בבחינת "אין מכירין", ולכן על פי ההלכה כבר אין צורך לפרוס מפה ביניהם לשם היכר.

ועל דרך זה מסופר על הכהן הגדול מאחיו רבינו החפץ חיים זצוק"ל, שפעם נודמן לעיירה אחת, והלך לבית הכנסת המקומי וישב ולמד בהתמדה גדולה, ושום איש לא הבחין ולא ידע שהאורח הוא רבינו החפץ חיים בכבודו ובעצמו. בליל שבת קודש אחר התפילה, ניגש אחד מבעלי הבתים אל האורח וביקש להזמין אליו לסעודת שבת. אמר לו האורח במפתיע: "דע לך שאני בעל החפץ חיים".

הלה נשאר עומד ומשתומם, על הזכייה הרבתי שנפלה בחלקו, לארח את רבינו החפץ חיים בביתו. אך שאל, רבינו הקדוש, ממה נפשך, אם ביקשתם להסתתר, מדוע עתה כן גיליתם באוזני מי אתם. ואם לא היה איכפת לכם שידעו מי אתם, הרי ממש חבל שעד עכשיו שמרתם את הדבר בסוד, הרי אם היינו יודעים שרבינו הגדול נמצא בעירנו, היינו מקבלים אתכם בכבוד מלכים כראוי וכיאות.

נענה החפץ חיים והשיב לו, האמת הוא שבחלה נפשי בכבוד, ואף עתה איני חפץ בפירסום כלל. אמנם כבר מצינו בתורה הקדושה שכאשר הביאו לפני אליעזר עבד אברהם לאכול, כתיב (בראשית כד, לג-לד), 'ויישם לפניו לאכול ויאמר לא אוכל עד אם דברתי דברי ויאמר דבר, ויאמר עבד אברהם אנכי'. כלומר, 'עבד אברהם אנכי' ונזהר אני בכשרות המאכלים, כראוי וכיאות ל'עבד אברהם'. ומזה למדתי - אמר רבינו החפץ חיים, שאף אם בדרך כלל לא רוצים להתפרסם, אך בכל זאת כאשר מזמינים אותי לסעודה, חייב אני לומר 'בעל החפץ חיים אנכי', כלומר, אני מקפיד על כשרות המאכלים בהידור רב. וכאן התחיל לחקור את המארח, מי היה השוחט, ועל שאר עניני כשרות המאכלים בביתו, ורק לאחר ששמע כל הפרטים, התלווה עמו לביתו ואכל אצלו סעודת שבת קודש.

גודל
צדקתו
ומעלתו
של
הצדיק

נועם שיח עם הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א מרבני העיר ביתר עילית יצ"ו בנו בכורו של בעל הדרכי נעם הוד כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א חלק ראשון

בגלוי מראות אלקים, ואילו למטה מן הרקיע הוא עולם ההסתר והגשמי. ולכן על ידי ההסתכלות על השמים – ה'מוצע', מתעוררים להתנתק מן הדברים הגשמיים שבעולם הזה, ולשאוף להשגות רוחניות ושמייים.

ולכן "גער" הקב"ה ברקיע באומרו "יהי רקיע". כדי שכל אדם הנמצא בעולם הגשמי, הרוצה לנתק את עצמו מן החומריות העבה והגסה שבעולם הזה, ולזכות להתענג על ה' אפילו בעודו בעולם הזה, יוכל להגביה עיניו לשמים – העומד אך ורק בכח גערותו של הקב"ה, וכך יזכה להיטהר ולהתקדש עד מאד, שהרי כתיב (תהלים קיט, פט) 'לעולם ה' דברך ניצב בשמים', והכוונה הוא ש"גערות" הקב"ה "יהי רקיע", ניצב לעולם בשמים, והאדם בעולם הזה המסתכל על השמים, זוכה לראות שם את דבר ה' הניצב תמיד בשמים, ובכך זה הוא זוכה להתרומם מעלה מעלה, ולהתקרב לטהרה וקדושה ה'תמיד' הזאת – 'לעולם' ה' דברך ניצב בשמים.

וכאשר האדם זוכה באמת להתרומם מן העולם הגשמי, ולהגביה עצמו לבחינת שמים, ממילא הוא זוכה להרגיש בשבת קודש שהוא מעין עולם הבא, חיות תענוג ושמחה רוחנית. וכל שכן לעתיד כאשר יהיה בפועל בשמים ממעל בגן עדן, יזכה להרגיש שם תענוג עילאי ורוחני שאי אפשר להשיג כלל.

לעומת זה אדם שבחייו הוא נשאר שקוע בעולם הגשמי והחומרי, ואינו מגביה את עיניו השמימה, אינו זוכה להרגיש בשבת חיות תענוג ושמחה, וממילא גם כאשר יזכה להיות בגן עדן לעתיד, ויקבל שכרו בשלימות ממש, בכל זאת יהיה רק כמו 'ספסל בגן עדן', וירגיש שאף אחד לא שם לב אליו שם.

משל למה הדבר דומה, אדם מגיע ללאדמיר, ומחפש מקום ללון. פתאום פוגש אותו ידידו וקרובו הגר שם בלאדמיר ומקבל את פניו בשמחה עצומה, "שלום עליכם, אתה חייב להגיע להתארח אצלנו", והוא אכן מארחו בביתו ונותן לו אש"ל מלא בכבוד גדול, אזי הוא יוצא בהרגשה טובה מאד. לעומת זה אדם שאין לו שום ידיד וקרוב בלאדמיר, פונה לבד להכנסת אורחים בעיר, ודואג לעצמו מיטה ומזון, ואזי הוא מרגיש ששום איש אינו שם לב אליו.

והנמשל פשוט, כשמגיעים בעולם הבא רואים ומרגישים בחוש ש"אין עוד מלבדו", כל התענוגים שם הם תענוגים רוחניים לבד, 'אז תתענג על ה'". ולכן רק האדם שהתעורר בחייו לרומם את עצמו מן התענוגים הגשמיים, ולהתבונן בגודל אהבת השי"ת לכל אחד מישראל, והרגיש חיות תענוג ושמחה רוחנית מזה שהקב"ה נתן לנו מתנת השבת מבית גנזיו שהוא מעין עולם הבא, אזי כל שכן שבעולם הבא ממש, יזכה להרגיש חיות תענוג ושמחה גדולה בגן עדן, וירגיש שם הרגשה טובה עד מאד. לעומת זה אדם שלא התעורר בחייו בשבת להתבונן באהבת השי"ת אליו, אזי כך יהיה מנת חלקו גם בעולם הבא, שיהיה כמו ספסל בגן עדן, וירגיש שאף אחד לא שם לב אליו שם, למרות שיקבל כל שכרו בגן עדן בשלימות.

זה גילוי גדול מאד. כי בפשטות חושבים שבעולם הבא זה משהו שונה, שם כל אחד זוכה לקבל שכרו בשלימות בגן עדן, בהרגשה טובה עד מאד. ועל זה חידש הרבי הקדוש מקרלין שאין זה כך, רק גם בעולם הבא בעת

קיבול השכר בגן עדן, יתכן להרגיש עצמו כמו 'ספסל בגן עדן', בהרגשה מאד לא נעימה. ולכן שאל אותו הרבי הקדוש מפראהבישט, 'דודי, מנין לכם זאת', כי זה כאמור גילוי גדול מאד.

– המשך יבוא בס"ד –

הרב קובלסקי: שלום עליכם רבינו שליט"א. אני מגיע עכשיו מהתוועדות להרגל יומא דהילולא קדישא של הרבי הקדוש רבי שלמה מקרלין זצוק"ל, 'קדוש' תרתי משמע, שהרי נרצח על קידוש ה', הי"ד. זכיתי שנה אחת להיות בלאדמיר על ציון קדשו, וכפי שאמר בעצמו, שכל מי שיגיע לציונו, ירגיש כאילו הוא נכנס אליו בקודש פנימה כמו בחיים חיותו. ואכן מרגישים שם קדושה נוראה עד מאד.

הרב ברזובסקי: לאחר הסתלקות הרבי הקדוש רבי אברהם המלאך זצוק"ל, נתגדלו שני בניו הקטנים, הרבי הקדוש רבי ישראל חיים מלאדמיר זצוק"ל, והרבי הקדוש רבי שלום הגדול מפראהבישט זצוק"ל, אצל הרבי הקדוש רבי שלמה מקרלין זצוק"ל.

פעם בשבת קודש התלהב מאד הרבי הקדוש מקרלין, ונענה ואמר לשני האחים הקדושים שנתגדלו אצלו, תדעו לכם, שאפילו מי ששומר שבת בכל הלכותיה ופרטיה ודקדוקיה, אך הוא לא משתדל להרגיש חיות ותענוג ושמחה בשבת קודש, אזי לאחר מאה ועשרים בוודאי שיזכה לגן עדן, שהרי שמר את השבת בכל פרטיה ודקדוקיה, אך הוא יהיה 'אזוי וזי א' ב'אנך אין גן עדן' – "כמו ספסל בגן עדן". כלומר, גם שם לא יזכה להרגיש שום חיות ותענוג ושמחה, רק יהיה כמו 'ספסל' בגן עדן, בלי שום הרגשות.

שני האחים הקדושים היו קוראים לרבי הקדוש מקרלין שגידל אותם, 'דער פֿעטער' – 'דוד'. כאשר הרבי הקדוש מפראהבישט שמע את דבריו המלהיבים והמרטיטים של הרבי הקדוש מקרלין, נענה ושאל אותו, 'דודי, מנין לכם זאת'. ענה לו הרבי הקדוש מקרלין, כשתגדל, גם אתה תשיג את זה מעצמך.

וזהו באמת העצה לזה, איך אפשר באמת להרגיש חיות תענוג ושמחה בשבת. הנה כתיב (משלי כז, יט), 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם', וכמו כן כביכול יש בחינה כזאת גם למעלה. כאשר האדם עומד ומתבונן בשבת קודש, בגודל האהבה העצומה שהשי"ת אוהב את כל אחד ואחד מישראל, על ידי זה הוא זוכה להשיג אהבת ה' בליבו, כי 'כמים הפנים לפנים'.

ולאחר שזוכה להרגיש אהבת ה' בליבו, אזי ממילא הוא גם אוהב את השבת קודש, מאחר שהוא מתנה טובה שקיבלנו מהקב"ה, כמו שאמרו בגמרא (ביצה טז), 'אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבתי שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם'. כשאדם מתבונן בגודל אהבת השי"ת לעמו ישראל, במה שמסר להם המתנה הטובה הזאת של השבת קודש מבית גנזיו, הוא מתמלא באהבה עצומה להקב"ה נותן המתנה, ולעצם המתנה – שבת קודש, וכך הוא זוכה להרגיש חיות תענוג ושמחה מדי שבת בשבתו. לעומת זה אדם שאינו מרגיש חיות תענוג ושמחה בשבת קודש, זהו סימן שחסר לו באהבת ה', ולכן גם בעולם הבא, יהיה כמו 'ספסל' בגן עדן.

ונבאר את הענין יותר על פי מה שנאמר בפרשת בראשית כתיב (א, ו), 'ויאמר אלקים יהי רקיע', ופירש רש"י, 'יהי רקיע' – יחזק הרקיע. שאף על פי שנבראו שמים ביום ראשון, עדיין לחים היו, וקראו בשני מגערת הקדוש ברוך הוא באומרו "יהי רקיע", וזהו שכתוב (איוב כו, יא) 'עמודי שמים ירופפו' כל יום ראשון, ובשני 'יתמהו מגערתו', כאדם שמשותם ועומד מגערת המאיים עליו.

ויש להבין מהו ענין ה"גער", למה לא היה די ב'אמירה' לבד, ש'יאמר' להם הקב"ה 'יהי רקיע'. רק הענין בזה הוא, דהנה באמת הקב"ה מלוא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה, רק שאנו בעולם הזה הגשמי והחומרי, לא זוכים לראות מראות אלקים, כי אנחנו נמצאים בעולם החושך וההסתר. ומהו העצה לאיש הישראלי שרוצה להרגיש קירבת אלקים אפילו בעודו בעולם הזה, עצתו הוא שיגביה עיניו השמימה, ויתבונן שיש עולמות עליונים וגבוהים ורוחניים למעלה בשמים, אשר שם זוכים לראות מראות אלקים בגלוי, וזה יעורר אותו לרומם את עצמו מן הדברים הגשמיים והחומריים שבעולם ההסתר, ולטהר ולקדש עצמו כדי לזכות להידבק בהקב"ה.

נמצא שהרקיע הוא בבחינת 'מוצע' בין העולמות העליונים לעולמות התחתונים. שהרי הרקיע נמצא בין השמים לארץ, למעלה מהרקיע רואים

באדיבות מערכת בטאון וייזניץ 'קשר איתן'